

Nr 372.

Av herr **Lindman m. fl.** i anledning av Kungl. Maj:ts proposition, nr 20, angående försvarsväsendets ordnande.

I h. exc. statsministerns i Kungl. Maj:ts proposition nr 20 återgivna yttrande till statsrådsprotokollet anföres bl. a. (sid. 7): »En försvarskraft, sådan som 1914 års organisation, jämkad och moderniserad efter krigets erfarenheter, skulle skänka, vore för visso väl motiverad av det utrikespolitiska läget, som icke på länge kan antagas bliva i avsevärd grad förbättrat.» Vi dela till fullo denna uppfattning, men måste å andra sidan medgiva, att det vid avvägandet av försvarsbördorna är nödvändigt att taga hänsyn till nu rådande statsfinansiella svårigheter.

Kungl. Maj:ts proposition angående försvarsväsendets ordnande synes oss i många avseenden innehålla goda riktlinjer för vidtagandet av de besparingar i fråga om försvarsväsendet, som nu äro nödvändiga. I vissa avseenden hava emellertid dessa besparingar enligt vår åsikt drivits allt för långt med åsidosättande av försvarskrav av den vikt, att de icke kunna undanskjutas utan att allt för mycket äventyra försvarsorganisationens effektivitet.

Vi anse det därför nödvändigt att föreslå en del ändringar i det framlagda förslaget till försvarsorganisation. De ekonomiska förhållandena göra det naturligtvis till en trängande nödvändighet att därvid i möjligaste mån undvika ökade kostnader. Emellertid ha vi icke funnit det möjligt att föreslå några ändringar av Kungl. Maj:ts proposition, som kunna förleda besparingar, varför det blir nödvändigt att något öka kostnadsramen.

Inom lantförsvaret måste ändringar vidtagas för att

- a) möjliggöra uppsättandet av reservtrupper samt
- b) öka tillgången å tungt artilleri.

a) Uppsättande av reservtrupper.

Den i Kungl. Maj:ts förslag angivna organisationen synes icke möjliggöra uppsättande av reservtrupper vid mobilisering. Då man känner, huru enligt all krigserfarenhet strävan går ut på att vid mobilisering kunna uppsätta största möjliga krigsstyrka i syfte att redan från början av kriget åvägbringa överlägsenhet gentemot motståndaren, och särskilt då man därjämte beaktar de geografiska förhållandena i vårt vidsträckta land, vilka kunna nödvändiggöra ett samtidigt uppträdande på ett flertal, från var-

andra vitt skilda krigsskådeplatser, framstår kravet på organisation av reservtrupper såsom oavvisligt. Den i propositionen beräknade krigsorganisationen medger icke, att vi kunna med erforderliga styrkor uppträda på de platser, mot vilka fientliga angrepp samtidigt kunna tänkas riktade. Generalkommissionen hösten 1923 framhåller också det betänkliga i att uppsättandet av reservtrupper icke synes ingå i förslaget. Enligt kommissionens mening motsvara de föreslagna 6 arméfördelningarna icke heller på långt när vårt behov av operativa enheter.

Enligt i propositionen föreslagna bestämmelser kommer en betydligt större kontingent värnpliktiga att årligen erhålla utbildning i linjetjänst än vad försvarsrevisionen avsåg, nämligen 26,855 man i stället för 15,635 man.

Genom den på grund härav vid mobilisering uppstående större tillgången på utbildat manskap fylles en av betingelserna för möjligheten att uppsätta reservtrupper.

För att reservtrupperna skola erhålla tillräcklig fasthet och användbarhet fordras emellertid, att en ej allt för liten del av dess befäl genom aktiv tjänstgöring förvärvat fullständig befälsvana och tillförlitligt militärt omdöme.

Genom att Kungl. Maj:t i fråga om kaderns storlek utgått från samma beräkningsgrund som försvarsrevisionen — nämligen behovet av befäl för utbildningen i fred — och t. o. m. gjort än längre gående inskränkningar av den fast anställda personalens antal, blir emellertid tillgången på befäl för tillgodoseende av reservtruppernas behov absolut otillräcklig. En ändring häri synes därför nödvändig.

Redan i propositionen till 1901 års riksdag angående ny härordning uttalades, att kadern — vilken då upptogs till ungefär samma styrka, som år 1914 fastställdes — borde beräknas med hänsyn till att varje infanteriregemente skulle kunna mobilisera tre linjebataljoner samt dessutom uppsätta en reserv- och en depåbataljon. Det anmärktes dock, att denna kader i och för sig vore tillräcklig för sådant ändamål, utan att det krävdes en avsevärd tillgång på reservbefäl och reservunderbefäl. Den föreslagna ökningen blev dock ej av riksdagen bifallen i full utsträckning.

I propositionen nr 58 till 1914 års riksdag framhölls likaledes behovet av att kunna uppsätta reservtrupper, varför det 1901 framförda förslaget om kaderns ökning med bl. a. ytterligare 1 major, 2 kaptener och 1 löjtnant vid varje infanteriregemente återupptogs och även vann riksdagens bifall. Det anmärktes också vid detta tillfälle att även med den ökning, som ifrågasattes, tillgången på aktivt befäl bleve så knapp, att endast ett obetydligt antal befattningar vid reservtrupperna kunde bestridas med aktiva officerare.

I 1914 års härordning räknades med i huvudsak en fördubbling av armén vid mobilisering. Med de krav, som enligt det senaste krigets erfarenheter ställas på behovet av ersättningsmanskap, personal till krigsindustrien m. m. torde det icke vara möjligt att för närvarande räkna

med en sådan ökning, men vi finna det dock i högsta grad eftersträfvansvärt att vid mobilisering öka fälthären med åtminstone 50 % av den enligt Kungl. Maj:ts förslag uppsatta linjearmén genom uppsättande av reservtrupper.

Av ekonomiska skäl torde det icke vara möjligt att i full utsträckning fylla detta krav, därest icke andra viktiga grenar av försvarsväsendet skola eftersättas. Vi hava därför ansett oss böra begränsa ökningen till infanteriet och artilleriet, liksom ock beträffande dessa truppslag inskränka antalet beställningar i högre grad än vad som eljest varit önskvärt för säkerställande av den ovan angivna ökningen av fälthärens styrka.

Infanteriet.

Infanteriet utgör huvuddelen av de i en operativ enhet ingående trupperna. Tillgången på personal (befäl och manskap) vid detta truppslag blir alltså framför allt bestämmande för möjligheten att uppsätta nya operativa enheter. Detta gäller i särskilt hög grad reservtrupperna, vilka kunna avses för sekundära krigsskådeplatser och lokalförsvär och där äga ett betydande stridsvärde, även om tilldelningen av specialtrupper av olika slag icke kan ske i samma utsträckning som vid linjearmén. Då det därför gäller att av den befintliga manskapstillgången skapa reservtruppförband, böra sådana av infanteri i första hand komma i fråga. Därmed följer också, att en ökning av befälskadern med hänsyn till den önskvärda reservorganisationen i första hand bör komma till stånd vid infanteriet.

Den ökning vi på ovan anförda grunder anse oss böra föreslå, utgör vid varje fältinfanteriregemente: 1 major, 2 kaptener, 2 subalternofficerare och 2 sergeanter.

Av dessa beställningshavare avses majoren jämte 1 kapten, 1 subalternofficer och 1 sergeant huvudsakligen för handhavande av mobiliseringsförberedelser, för expeditions- och förvaltningstjänst, för befälsutbildning m. m. samt att jämte de övriga (1 kapten, 1 subalternofficer och 1 sergeant) utgöra en behövlig reserv av befälspersonal på sätt, försvarsrevisionen i sitt förslag ansett nödvändigt. Genom ökningen av antalet sergeanter torde den pensionerade personal, som enligt propositionen tages i anspråk för expeditionstjänst m. m., kunna minskas med 2 och alltså kostnadsökningen något begränsas.

Artilleriet.

Beträffande organisationen vid detta truppslag hänvisa vi till vad därom av oss nedan anføres.

Då den här föreslagna ökningen icke ensam bereder möjlighet att öka fältarméns styrka med 50 % av linjearmén, bliver det för vinnande av det av oss avsedda ändamålet dessutom nödvändigt att öka antalet personal på

reservstat och i reserven. Detta synes oss dock, i likhet med vad fallet var år 1914, kunna och böra tills vidare anstå, och anse vi detta så mycket mera nödvändigt på grund av de svårigheter, vilka sannolikt komma att åtminstone ett antal år framåt uppstå för att öka reservstaten till av Kungl. Maj:t föreslagen styrka.

b) Artilleriet.

I propositionen (sid. 29) framhålles önskvärldheten av att kunna öka styrkan av det nuvarande *arméartilleriet*. En sådan ökning vore emellertid utesluten med hänsyn till därmed följande kostnader. Betydelsen av en sådan åtgärd framträder givetvis än mera, om den mobiliserade fälthärens styrka ökas genom uppsättande av reservtrupper. Med hänsyn härtill anse vi det nödvändigt att, i den mån detta kan ske med hänsyn till kostnaderna, öka artilleriets organisation dels för att vid mobilisering kunna uppsätta ytterligare arméartilleri, dels för att i någon mån tillgodose reservorganisationen.

Av i huvudsak samma skäl, som framförts beträffande arméartilleriet, vore även en ökning av *luftvärnsartilleriet* önskvärd. Enär detta vapen skall nyuppsättas och det därför redan av organisatoriska skäl är förenat med stora svårigheter att från början giva Luftvärnsartilleriregementet en med hänsyn till krigsbehovet av luftvärnsartilleri önskvärd omfattning, hava vi icke velat föreslå någon ökning av detta regemente. Detta så mycket mindre, som en sådan ökning skulle nödvändiggöra nybyggnad av kaserner.

Vad först *fördelningsartilleriet* beträffar, hava vi ansett det möjligt att begränsa ökningen av vederbörliga artilleriregementens fredsorganisation till ett batteri per regemente. Sålunda bliver enligt föreliggande förslag den för tillgodoseende av behovet av artilleri vid de mobiliserade operativa enheterna erforderliga fredsorganisationen av ett fördelningsartilleriregemente 4 divisioner om två batterier. Fördelningen av batterierna på olika pjästyper synes, såsom i propositionen framhållits, icke böra fastslås i härordningen utan bestämmas av Kungl. Maj:t med hänsyn till mobiliseringsförhållandena.

Ehuru det fördelaktigaste vore att öka *arméartilleriet* genom upprättandet av ett nytt regemente, hava vi av kostnadsskäl icke ansett oss kunna föreslå en sådan åtgärd. Den erforderliga styrkan av tungt artilleri kan erhållas genom att i fred införliva delar av detta artilleri med fördelningsartilleriregementena. Denna fredsorganisation behöver icke vara bestämmande för detta tunga artilleris organisatoriska ställning inom den mobiliserade fälthären.

Den i föreliggande förslag avsedda krigsorganisationen kan tillgodoses genom att i fredstid nyuppsätta ett tungt batteri vid varje fördelnings-

artilleriregemente. Hela den ökning av fördelningsartilleriregementenas fredsorganisation, som vi finna av behovet påkallad, utgör sålunda två batterier pr regemente. Med hänsyn till de med en sådan ökning förenade kostnaderna anse vi oss emellertid nödsakade att för det ena batteriet upptaga allenast viss kader och att alltså begränsa ökningen av fredsorganisationen till endast ett tungt batteri pr fördelningsartilleriregemente. Det lämpligaste torde vara att beväpna dessa batterier med 15 cm. haubitser, men sådana torde icke finnas tillgängliga i erforderligt antal. Då vi för närvarande icke anse oss böra föreslå nyanskaffning av dylika pjäser, föreslås, att personalen vid dessa batterier övas med 10.5 cm. haubitsmateriel, vilken förefinnes i för ifrågavarande ändamål tillräcklig utsträckning.

För det sålunda nyuppsatta batteriet föreslås en personal av 1 kapten, 2 subalternofficerare, 1 styckjunkare, 2 sergeanter, 5 furirer och 5 konstaplar.

För uppsättande av reservtrupper bör därjämte vid varje fördelningsartilleriregemente den i propositionen upptagna staten ökas med ytterligare 1 kapten och 1 subalternofficer samt 1 sergeant, vilka i fredstid böra användas för att förbereda och ordna reservtruppernas organisation för förvaltningstjänst samt såsom reserv enligt försvarsrevisionens förslag. Hela ökningen vid ett fördelningsartilleriregemente komme således att uppgå till 2 kaptener, 3 subalternofficerare, 1 styckjunkare, 3 sergeanter, 5 furirer och 5 konstaplar, vartill böra komma 15 volontärer. Däremot kan antalet pensionerade sekundofficerare i stället minskas med 2.

För fyllande av manskapsbehovet vid den av oss föreslagna krigsorganisationen är det nödvändigt att öka den årliga inskrivna kontingenten vapenföra värnpliktiga från propositionens 400 till 470 man, för vilket ändamål antalet värnpliktiga i linjetjänst bör ökas i enlighet med av oss avgiven särskild motion.

Det sålunda för ett fördelningsartilleriregemente erforderliga befälsbehovet framgår av nedanstående tabell.

	Officerare					Sekund-officerare		Underbefäl			Pensionerade sekund-officerare
	Överstar	Överstelöjtnanter	Majorer	Kapten	Löjtnanter och fänrikar	Sekund-löjtnanter	Styckjunkare	Sergeanter	Furirer	Konstaplar	
Personal, tjänstgörande vid batteri (skola) inom regementet	—	—	—	8	18	—	8	15	39	44	—
Regementsofficerare m. fl.	1	1	3	3	2	¹⁾ 1	2	²⁾ 4	²⁾ 2	2	2
Utom regementet beordrad personal	—	—	—	3	9	—	—	2	6	—	—
Föreslagen stat	1	1	3	14	29	1	10	21	47	46	2
Av regeringen föreslagen stat ...	1	1	3	22	26	1	9	18	42	41	³⁾ 4
Nuvarande stat	1	2	3	18	30	—	15	30	55	44	—

¹⁾ Förrådsförvaltare.

²⁾ Vid Wendes artilleriregemente tillkomma 1 sergeant och 2 furirer.

³⁾ 1 regementskassör, 1 vapenförvaltare, 1 expeditiönsassistent och 1 furageförvaltare.

Av det beräknade antalet *furirer* — enligt normalorganisationen 47 och vid Wendes artilleriregemente 49 — böra 16 upptagas i staterna såsom furirer och av 1. klassen, övriga såsom furirer av 2. klassen.

Antalet meniga volontärer bör uppgå till 125 mot av regeringen föreslagna 110.

Antalet stamhästar vid ett fördelningsartilleriregemente skulle med tillämpning av de i propositionen gjorda beräkningsgrunderna bliva $8 \times 47 = 376$.

På grund härav skulle antalet stamhästar vid hela artilleriet bli 282 flera än enligt propositionen.

Genom den av oss föreslagna organisationen betingas en ökning av antalet hästlejningsdagar per fältartilleriregemente med omkring 700 hästlejningsdagar eller tillsammans ungefär 4,200 sådana dagar.

Kostnaderna.

Kostnaderna för den av oss föreslagna ökningen av organisationen ha, med användande av samma beräkningsgrunder och à-pris som i Kungl. Maj:ts förslag, beräknats sålunda.

a) Infanteriet.

Den föreslagna kaderökningen utgöres av 1 major, 2 kaptener, 2 subalternofficerare och 2 sergeanter per fältinfanteriregemente. Kostnaderna per regemente utgöra 37,500 och för 24 regementen (24 . 37,500) kr. 900,000: —

b) Artilleriet.

Den föreslagna kaderökningen beräknas		
per regemente till 57,400 kr. och		
för sex regementen (6 . 57,400).....	kr.	344,400: —
Remontering, underhåll av hästar m. m.	»	150,000: —
Underhåll av manskapet m. m.....	»	205,600: —
		kr. 700,000: —
		<hr/>
	Summa kr.	1,600,000: —

På grund av vad vi sålunda anført, få vi vördsamt hemställa, att riksdagen måtte besluta,

att vid varje fältinfanteriregemente för uppsättande av reservtrupper staten skall ökas med: 1 major, 2 kaptener, 2 subalternofficerare och 2 sergeanter, medan staten kan minskas med 2 pensionerade sekundofficerare, samt

att vid varje fördelningsartilleriregemente i och för uppsättande av reservtrupper och ytterligare arméartilleri utöver Kungl. Maj:ts förslag tillkomma: 2 kaptener, 3 löjtnanter,

1 styckjunkare, 3 sergeanter, 5 furirer och 5 konstaplar samt 15 volontärer, medan staten kan minskas med 2 pensionerade sekundofficerare.

Stockholm den 25 februari 1924.

Arvid Lindman.

Th. af Ekenstam.

L. L. Lorichs.

Edvin Leffler.

Erik Nylander.

Oscar Lindquist.

Nils Holmström.

Nils Winkler.

Bj. Holmgren.

G. A. Björkman.

Erik Laurén.

H. Kinmanson.

Carl Arv. Anderson.

Richard Hermelin.

David Norman.

Axel Eurén.

Erik Uddenberg.

Dan. Poppius.

Cornelius Olsson.

Harry Weibull.

Karl Starbäck.

Edvard Lithander.